

İKV BİLGİ NOTU

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI 2.0

Aygen Torun, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Bölgeler Komitesi Yeşil Mutabakat'ı yenilemek üzerine öneriler içeren "Avrupa Yeşil Mutabakatı 2.0'ı Şekillendirmede Bölge ve Şehirler" (*Regions and Cities Shaping the European Green Deal 2.0*)¹ adlı raporunu 29 Mayıs 2024 tarihinde sundu.

Yeşil Mutabakat'ın uluslararası iklim ve çevre krizlerine yanıt verme konusunda daha esnek ve hazırlıklı olması yönünde evrilmesi gerektiğini savunan rapor, yeşil dönüşümde bölge ve şehirlerin oynadığı önemli rolün altını çiziyor.

Raporda öne çıkan konu başlıkları Yeşil Mutabakat'ın sosyal boyutunu daha güçlü hâle getirmek, daha uzun dönemli bir sürdürülebilirlik stratejisi oluşturulması, yeşil ve dijital dönüşümde kullanılacak fonların daha iyi koordine edilmesi ve küresel dönüşümü sağlamada AB'nin rolünün güçlendirilmesi olarak sıralanabilir. Rapora göre yenilenmiş bir Yeşil Mutabakat gündemi sürdürülebilir rekabetçiliği ve stratejik özerkliği teşvik etmeli, sosyal eşitsizlikleri ortadan kaldırmalı ve yeşil inovasyon potansiyelini kullanmayı öngörmeli. Aynı zamanda Yeşil Mutabakat'ın yeni hâli bölge ve şehirleri merkezine almalı ve onların özelleşmiş ihtiyaçlarına cevap vererek gerekli araç ve kaynaklarla buluşturmalı. Bu sayede yerel ve bölgesel yönetimlerin yeşil ve dijital dönüşümde kendilerine düşen kritik görevleri daha iyi yerine getirerek dönüşüm sürecini daha etkili yönetebilmeleri planlanıyor.

Beş ayrı ana başlık altında sunulan 29 öneri bu şekilde özetlenebilir:

Sabit, İddialı ve Kapsayıcı Bir Çerçeve:

- Yeşil Mutabakat'ın uzun dönemli bir çerçeve haline getirilmesi
- Bilimsel verilerle kanıtlanan iddialı hedeflerin korunması
- Adil bir yeşil ve dijital dönüşümün tüm AB ekonomilerinde güvence altına alınması ve hiçbir bölge veya bireyin dönüşümün dışında bırakılmaması
- Yerel ve bölgesel yönetimlere destek verilerek temiz enerji, sağlıklı ve sürdürülebilir gıda ve düşük maliyetli konut haklarına erişim sağlanması, enerji güvenliğinin ve dayanıklılığın artırılması ve iş gücünün yetkinliğinin geliştirilmesi
- Bölge ve şehirlerin yaratıcı potansiyelinin kullanılabilmesi için çalışmalar yürütülmesi
- Yeşil Mutabakat'ta toplumsal cinsiyetin sistematik olarak anaakımlaştırılması
- Gençlerin yeşil dönüşüm konusunda temsil edilmesi seslerini duyurabilmelerinin sağlanması

¹ European Committee of the Regions, "Regions and cities shaping the European Green Deal 2.0", 29.05.2024, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/64f17ca7-1d63-11ef-a251-01aa75ed71a1/language-en>

Siloların Ötesi:

- Yeşil Mutabakat'ın tüm sürdürülebilirlik unsurlarıyla daha bağlantılı hâle getirilmesi
- Yerel ve bölgesel ekonomilerin gelişebilmesi ve dönüşüme uyum sağlayabilmesi için destek araçları ve politikaların sağlanması
- AB fon ve araçlarının yeşil ve dijital dönüşüm için daha iyi koordine edilmesi
- Sosyo-ekolojik ve refah göstergelerini de içeren bir puan tablosu oluşturulması
- Tüm tedarik ve değer zincirini kapsayıcı şekilde sanayide dönüşüme rehberlik edilmesi
- Sürdürülebilir arazi kullanımı, kaynakların daha akıllıca kullanımı, bölgesel dayanıklılığının geliştirilmesi, ağ ve altyapıların iyileştirilmesi için alan planlama uygulamasının artırılması

Küresel Düşün, Yerel Hareket Et:

- AB'nin küresel dönüşümde liderlik rolünün güçlendirilmesi ve Yeşil Mutabakatın küreselleştirilmesi
- Çok-seviyeli yönetişimin güçlendirilmesi
- Yerel ve bölgesel yönetimlerin desteklenerek iklim değişikliği ve çevre sorunlarında tahmin, hazırlık ve karşılık verme uygulamalarının güçlendirilmesi
- AB aday ve potansiyel aday ülkelerindeki bölgelerin iklim, enerji ve çevresel eylemlerini desteklemek için destek araçlarının güçlendirilmesi

Tüm Krizleri Birlikte Ele Almak:

- Bölge ve şehirlerde biyoçeşitlilik kaybının önlenmesi, ekosistemlerin restore edilmesi ve sıfır kirliliğin sağlanması
- Yerel yönetimlerin kendi yenilenebilir enerji üretimi, tüketimi ve depolanmasını gerçekleştirme konusunda güçlendirilmesi
- Yerelde sürdürülebilir gıda sistemleri dönüşümü için politikalar geliştirilmesi
- Sürdürülebilir tarım uygulamalarına yatırım yapılarak sürdürülebilir tarıma geçişin desteklenmesi
- Hayvan, insan ve çevre sağlığını bütünsel bir biçimde tanımlayan Tek Sağlık yaklaşımının benimsenmesi
- Yerel ve bölgesel yönetimlerde yenileyici ve döngüsel ekonomi modeline geçişin desteklenmesi

Siyasi, Ekonomik ve Finansal Önceliklerin Uyumlu Hale Getirilmesi:

- Hibe ve fonlardan oluşan güçlü bir finansal paketle Yeni Yeşil Mutabakat'ın desteklenmesi
- Bir sonraki çok yıllık finansal çerçevenin önceliklerinin ve ödeneklerinin Yeşil Mutabakat amaçlarına uygun hâle getirilmesi

- AB Uyum Politikası'nın artırılmış ve hızlandırılmış yatırımlar yoluyla iklimle ilgili harcamaları desteklemeye devam etmesi
- Uyum Politikası'nın yerel ve bölgesel yönetimlerin farklı iklim, jeopolitik ve çevresel risklerinden doğan zafiyet ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurması
- Uyum Politikasıyla ilgili fonların tasarım ve uygulama aşamasında dayanıklılık ve zafiyet kriterlerini içermesi
- Proje uygulamalarında kullanılmak üzere temiz yatırım hatlarının oluşturulması

Özetle Avrupa Bölgeler Komitesi, yerel yönetimlerin Yeşil Mutabakat'a entegrasyonunu artırırken mutabakatın daha etkili olabilmesi için güncellenmesini savunuyor ve bu konuda öneriler sunuyor. Şehir ve bölgelerin önemli rolü dolayısıyla yenilenmiş bir Yeşil Mutabakat'ta yerel yönetimlerin gücünü artırmak ve sorumluluklarını etkili bir biçimde yerine getirebilmeleri için gerekli araç ve kaynakları sağlamak ise büyük önem taşıyor.